

Simon József szobrászművész – Verona diszpolgára, Badacsonyban szőlőt termeszt

Olof Palme hívta Svédországba

Papnak szánták, 1956-ban mégis forradalmár vált belőle, ennek ellenére Kádár János rántotta ki a halál torkából. Az ávosok szöktették ki Bécsbe, ahonnan nem más, mint Olof Palme hívta Svédországba. Művészetet Bécsben, Stockholmban és Párizsban tanult. A „fény városában” ismerte meg a feleségét, aki olyan kiváló hölgy, hogy – a szó szoros értelmében – hét nyelven beszél. Az előbbiekből már látható, hogy Simon József élete regénybe illik. A legendás híró Kovács Margit és a nem kevésbé neves Radnóti Miklósné, Fifi barátsága révén vált a keramika rabjává. Állandó kiállítása Hévízen látható.

A Svédország-szerte elismert művész, Simon József 1934. július 9-én, paraszti családban született, s a négy testvér közül – Irén, László, József, Panni – harmadikként jött a világra. Szülei Balatonmáriafürdőt gazdálkodták, de Jósikát papnak szánták, így a keszthelyi premontrai gimnáziumba került, s kolostorban nevelkedett. Ennek az életnek a kommunista hatalomátvétel, a szerzetesrendek erőszakos feloszlata vetett véget. A fiú tizenöt évesen népi kollégiumba került Kaposvárra, de ott sem volt maradása, ezért az érettségi vizsgát már Keszthelyen tette le 1953-ban. A művészi vénája már ekkor is megmutatkozott, hiszen – mint említi – gyerekkorától fogva szeretett különböző figurákat készíteni.

A fiatalember Budapesten folytatta a tanulmányait, és részt vett az 1956-os forradalomban, ahol fegyvertelenül, a szavak és a gondolatok erejével harcolt a magyar szabadságért – Nagy Tamás néven adta közre írásait. A szabadságharc levere után börtönbe vetették, ahol az élete is veszélybe került.

– Halálra ítéltlen bűncselekedet írtam szeretteimnek – említi. – Barátaim sorra kivégezték. Végül Kádár János közbenjárásával sikerült megmenekülnöm. Akkor

Barátok között a badacsonyi birtokon

már nem féltém a haláltól, éppen az fájt, hogy miért én élek, miközben a barátaimat kivégezték.

Kádár szavára a fiatalembert 1957 tavaszán szabadon engedték.

– A budapesti házigazdám nem akart beengedni a lakásba, mert addigra már annyi zaklatásnak volt kitéve a forradalom alatti tevéim miatt, hogy betelt nála a pohár – folytatja József. – Alig egy órát töltöttem otthon, amikor jött a házikis-asszony, és falfehéren csak annyit tudott elrebegni, hogy „Jóska, itt van az ÁVO.” Hirtelen arra sem maradt időm, hogy öngyilkos legyek. Bejöttek az ávosok, és ar-

ra utasítottak, hogy szedjem össze a legfontosabb holmimat, aztán üljek be a kocsijukba, mert átvisznek Ausztriába.

Igy is történt...

Simon József Bécsben a művészeti akadémiára került, ahol bekapcsolódott a diákmozgáloba. Összebarátkozott egy svéd fiatalemberrel, aki nem más volt, mint Olof Palme, a későbbi miniszterelnök, akinek 1986-ban merénylők oltották ki az életét.

Az ifjú Palme, amint megismerte a magyar fiatalember élettörténetét, így fordult hozzá: „Jóska, gyere el Stockholmba, tarts előadásokat az 1956-os forradalomról!” Nos, így is történt, s amikor véget ért az előadásorozat, Palme így szólt hozzá: „Jóska, maradj itt, mert arról szó sem lehet, hogy visszamenj!”

Simon József így került Stockholmba 1958 márciusában. Beiratkozott az iparművészeti főiskolára, s a diploma átvétele után kitűnő állást kapott Dániában, ahol 27 évig egy ismert gyár főtervezőjeként dolgozott, és így kétlaki életet élt, évi hét-nyolc hónapot töltött Hamlet országában. Többször is felajánlották, hogy családjával költözzön Dániába, de a felesége munkaköre ezt nem tette lehetővé.

Élete párjával Párizsban ismerkedett meg 1962-ben, amikor két éves ösztöndíja révén a híres Sorbonne egyetemen és a Beaux Art intézetben gyarapíthatta tudását. Érdekes, hogy a két stockholmi fiatal a „fény városában” talált egymásra. Felesége, az ősi svéd nevet viselő Gun Monica Aldros nyelvészként a svéd állami rádió szerkesztő riportere volt. Gun aszszony nem kevesebb, mint hét nyelven beszél: svédül, angolul, németül, franciául, spanyolul, portugálul és – férje kedvéért – magyarul.

A svéd-magyar házaspárnak három gyermeke született. Julika filozófiából doktorált a chicagói egyetemen, majd egy évig – hogy a magyartudását tökéletesítse – Siófokon oktatott angol nyelvet. Ezután Amerikában, majd két évig Oxfordban tanított. Jelenleg Londonban él, s jövőre férjhez megy, jóvendőbeljé Oxfordban végzett matematikus.

A másik lány, Theresa jogi doktorátust szerzett, jelenleg Stockholmban él, a férje is ügyvéd, és általuk a művész már nagyapának is vallhatja magát.

A harmadik gyermek, Pali Oxfordban végzett közgazdász, jelenleg az észt fővárosban, Tallinnban él, de nemsokára visszazsátér Londonba.

És most evezünk át a művészetek területére. Simon József pályafutásában fordulópontot jelentett, amikor barátságot kötött Kovács Margittal, az immár legendás híró budapesti keramikumművésszel, akinek a hatására szinte teljesen áttért erre a területre. Előtte a bécsi és a

párizsi akadémián jóformán csak festett, de Stockholmban igazi szenvedélyvé vált a keramika, amelyben egyre nagyobb sikereket ért el.

– Volt egy gyönyörű terem – említi nosztalgiaival. – A veronai kiállítást szerettem volna Kovács Margittal együtt elkészíteni. Sajnos Margit akkor már halálos beteg volt, de azt mondta: „Jóska, ha négykézláb megyek oda, akkor is ott leszek a kiállításon.” A kiállítás nagy sikerült – de már sajnos Margit nélkül. Barátságunk tiszteletére készítettem egy madonnát a győri síremlékére.

Az említett kiállítás révén Simon József elnyerte Verona város díszpolgári címét.

Simon József mind Svédországban, mind Dániában befutott művészeknek számít. Emellett a világ számos országának számos városában kiállította műveit. A legemlékezetesebb tárlatok színhelyei: Salzburg, Párizs, Róma, Verona, Perugia, a mexikói Yucatan, a dániai Helsingör és Koppenhága és a svédországi Stockholm, Lund, Hudiksvall, Öland és Baastad.

Most egész nyáron Öland szigetén láthatta műveit egész nyáron át a nagyközönség. Mint a művész megemlíti, alkotásai a világ minden részén megtalálhatók.

Simon József természetesen a szülőhazával is szoros kapcsolatokat ápol. Hévízen állandó kiállítása látható, s mivel nem veti meg a finom borokat, Badacsonyan szőlőt művel...

Mótermi látogatáson Stockholmban Tamás György, az EMMES elnöke és dr. Tanka László, a Panoráma magazin főszerkesztője